

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060301

PROTOKOLL
2020-11-20
2021-02-17
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 17
Mål nr F 2087-20

RÄTTEN

Hovrättsråden Anna Tiberg och Johan Svensson, tekniska rådet Jan Gustafsson samt hovrättsrådet Margaretha Gistorp, referent

FÖREDRAGANDE

Lena Lidmark

PROTOKOLLFÖRARE

Margaretha Gistorp

PARTER

Klagande

1. Sveaskog AB, 556558-0031

2. Sveaskog Förvaltnings Aktiebolag, 556016-9020

1. RA

2. MA

3. JB

4. LB

5. AB

Dok.Id 1657157

Postadress Box 2290 103 17 Stockholm	Besöksadress Birger Jarls Torg 16	Telefon 08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se	Telefax	Expeditionstid måndag – fredag 09:00–16:30
---	---	---	----------------	---

6. MC

7. CE

8. AE

9. AH

10. MH

11. GL

12. IS

Ombud för 1-12: OE

SAKEN

Anläggningsförrättning för inrättande av gemensamhetsanläggning för väg på fastigheterna XX m.fl. i Borgholms kommun; nu fråga om återförvisning

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-02-04 i mål nr F 1564-18

Målet föredras och följande antecknas.

Lantmäteriet beslutade den 12 mars 2018 att inrätta en gemensamhetsanläggning, YY med ändamålet att förse fastigheterna belägna längs med Byrum-strandväg och Myrlejonets väg med en ordnad förvaltning av de berörda vägarna.

Beslutet omfattade även beslut om andelstal, ersättning, förvaltning, fördelning av förrättningskostnader samt förrättningens avslutande. Lantmäteriets beslut överklagades av några enskilda sakägare till mark- och miljödomstolen. Genom mark- och miljödomstolens avgörande ändrades andelstalen så att andelstalet för fritidshus med låg nyttjandegrad justerades ner från 0,5 till 0,4. Ett nytt andelstal om 60 för badplatsen tillkom också. Detta fördelades med 12 till fastigheten XX vilken ägs av Sveaskog och resterande 48 andelar fördelades till naturreservatet. Naturreservatets andelstal höjdes också i övriga delar från 20,2 till 52 varför naturreservatets totala andelstal uppgick till 100.

Sveaskog AB och Sveaskog Förvaltnings aktiebolag (Sveaskog) har överklagat domen och Mark- och miljööverdomstolen har gett prövningstillstånd.

Under handläggningen i Mark- och miljööverdomstolen har fråga uppkommit om det förekommit rättegångsfel i mark- och miljödomstolen då motparterna inte delgivits överklagandena eller andra handlingar där.

Mark- och miljööverdomstolen fattar följande

BESLUT (att meddelas 2021-03-02)

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens avgörande och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

Skäl

I mål som överklagats till mark- och miljödomstol tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden om inte annat föreskrivs i denna lag eller annan lag (5 kap. 1 § lagen [2010:921] om mark- och miljödomstolar). Fastighetsbildningslagen (1970:988), FBL, innehåller vissa bestämmelser om handläggningen i denna typ av mål. Enligt 16 kap. 8 § tredje stycket FBL framgår att om domstolen har beslutat att ett mål ska avgöras utan att sammanträde hålls och det inte är uppenbart att sakägare eller företrädare för allmänt intresse redan har slutfört sin talan, ska de ges tillfälle att göra det. Av 16 kap.

11 § första stycket FBL framgår bl.a. att när någon sakägare har överklagat, får lantmäterimyndighetens beslut eller åtgärd ändras endast om övriga sakägare har fått tillfälle att yttra sig. Ändring till fördel för en sakägare får dock ske, även om sakägaren inte har haft tillfälle att yttra sig.

I 16 kap. 11 § första stycket FBL uppställs alltså förbud för mark- och miljödomstolen att ändra lantmäterimyndighetens beslut eller åtgärd, om ändringen är till nackdel för en viss part och denne inte haft tillfälle att skriftligen eller vid en förhandling yttra sig över vad som anförts från den överklagandes sida. Bestämmelsen om att ändring i vissa fall får ske utan att en part fått tillfälle att yttra sig får inte tillämpas, om det finns minsta tvivel om huruvida ändringen innebär en fördel för parten. (se Hermansson m.fl. Fastighetsbildningslagen, [1 oktober 2020, JUNO] Kommentar till 16 kap. 11 § första stycket FBL och prop. 1969:128 s. B 907)

Mark- och miljödomstolens avgörande innebär bl.a. att andelstalet justerats ner något för fritidshus med låg nyttjandegrad. Detta medför att ägarna till dessa fastigheter vinner en viss ekonomisk fördel av avgörandet. Sveaskog har också tilldelats andelstal för badplatsen och länsstyrelsens andelstal för naturreservatet har höjts, vilket medför att bolaget och länsstyrelsen kommer att få större inflytande över gemensamhetsanläggningens förvaltning i frågor om ekonomisk betydelse (se 49 § lagen [1973:1150] om förvaltning av samfälligheter). Mark- och miljööverdomstolen finner mot denna bakgrund att avgörandet inte är enbart till fördel för övriga sakägare i gemensamhetsanläggningen. Det har därför krävts att dessa har fått möjlighet att yttra sig i målet (se 16 kap. 8 och 11 § första stycket FBL). Frågan är då om motparterna har fått tillfälle att yttra sig i målet.

Någon bestämmelse om på vilket sätt parterna ska få möjlighet att yttra sig finns inte i FBL. Enligt 15 § lagen om domstolsärenden ska en motpart få tillfälle att yttra sig inom en viss tid. Vid tillämpning av den bestämmelsen ska sakägare och annan mot vilken åtgärd ifrågasätts anses som motparter (5 kap. 3 § lagen om mark- och miljödomstolar).

Vad gäller krav på delgivning finns det en bestämmelse i 46 § lagen om domstolsärenden. I den bestämmelsen sägs att om domstolen ska underrätta någon om innehållet i en handling får det ske genom delgivning. När en domstol ska lämna ett meddelande till en part kan det antingen ske formlöst eller genom delgivning. Domstolen måste i varje enskilt fall bedöma om formell delgivning behövs. När delgivning behövs är det ofta fråga om att domstolen inte får eller inte bör vidta några åtgärder mot den som inte känner till innehållet i meddelandet och därför inte på ett betryggande sätt har beretts möjlighet att ta tillvara sina rättigheter. En domstol får exempelvis inte avgöra ett ärende slutligt utan att ha iakttagit reglerna i 15 § om kommunikering av den skrivelse genom vilket förfarandet vid domstolen inletts. Den inledande skrivelsen behöver därför delges. (se Fitger m.fl., [1 oktober 2020, JUNO] kommentaren till 46 § lagen om domstolsärenden)

Det framgår av handlingarna i målet att mark- och miljödomstolen varken har delgett motparterna den inledande överklagandeskrivelsen eller senare skrivelser i målet, utan dessa har skickats formlöst. Domstolen har inte heller på annat sätt fått bekräftat att motparterna känner till inlagorna. En del av motparterna har yttrat sig men ett stort antal motparter har inte gjort det. Det är därför inte klarlagt om dessa har fått del av handlingarna i målet och därmed fått tillfälle att yttra sig. Mark- och miljödomstolens underlåtenhet i det här avseendet är ett handläggningsfel som kan antas ha inverkat på målets utgång och som inte utan olägenhet kan avhjälpas i Mark- och miljööverdomstolen. Mark- och miljödomstolens avgörande ska därför undanröjas och målet återförvisas till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning (jfr 50 kap. 28 § rättegångsbalken). Det får anses uppenbart obehövt att ge parterna tillfälle att yttra sig i fråga om undanröjande.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

Margaretha Gistorp
Protokollet uppvisat